

עזרת נשים

פורום 'נשים למען הכותל' מבקש לחשוף את האג'נדות הפרו-רפורמיות של 'נשות הכותל', ומגייס מדי חודש אלפי נשים דתיות שימלאו את הרחבה במענה לתפילה המתקשרת של הארגון הפמיניסטי

חגית רוזנבאום, עמ' 6

מחקרים מוכיחים שהפתגם העממי נכון: לצחוק זה בריא | **חנה קטן**

10

דווקא ההפסד בירושלים מוכיח שדרעי וליברמן הם עדיין מכשפים פוליטיים רבי עוצמה שמסוגלים להשיג כמעט את הכול | **אבי סגל**

4

שומרות החומה

להבליע את הפרובוקציה החודשית של קומץ הנשים שמגיעות לרחבה ובקולניות בלתי ניתנת להתעלמות מנהלות תפילה משלהן. "בפעם האחרונה שהתפללתי בראש חודש בכותל, לא הצלחתי לגמור הלל ומוסף", מתארת אהרונ, "הן פשוט נעמדו לידינו ופתחו בתפילה ששונה לחלוטין מהתפילה של כולן, תוך שירה וריקודים בקולי קולות, עם רמקולים. אי אפשר להתרכז בתפילה כשהן נכנסות לרחבה. יש נשים שהגיעו לשם מרוחקות, קמו בשלוש לפנות בוקר כדי להגיע לכותל ולהתפלל לרפואת הרב עובדיה. פתאום באות הנשים האלה ומפריעות להן, אפשר להבין שזה מקומם את שאר הנשים, שמנסות להשתתף אותן".

ג'ני מנשה מבקשת לחדד את אפי המאבק בין הקבוצות: "נשות הכותל מנסות להראות בתקשורת שהמאבק הוא בין רבנים חרדים לנשים מודרניות וליברליות. אנחנו הפכנו את זה לעניין של נשים מול נשים, ולא נשים מול רבנים. גם אנחנו נשים מודרניות, אבל אנחנו לא מעוניינות שהקבוצה הזו תתפלל בכותל. זה שינה את השיח".

העניין הזה הוא שהגיע לפעולה את הצלע

את עצמן השתיים יחד עם חברה נוספת ליישוב במרכז המאבק נגד פעילותן הפרובוקטיבית של קבוצת 'נשות הכותל'. "את כל הנושא של פמיניזם ומעמד האישה אני מכירה ולמדתי מכל הכיוונים, הפוך בה והפוך בה", מקדימה אהרונ, "ואחרי כל זה הגעתי לתובנה שהאמירה שנשים צריכות לעשות מה שגברים עושים כדי להיות שוות - היא הפוגענית ביותר דווקא לנשים. כי זה אומר שאין להן דרך משלהן ביהדות ואין ערך לחוויה הנשית. יש הבדלים פסיכולוגיים ואחרים בין גברים לנשים, והחוויה שלנו צריכה לכבד את זה".

מי באמת חפריע לתפילת הנשים?

שלוש הנשים - אהרונ, מנשה וחברתן רותית פסקין - מנהלות מזה כשמונה חודשים מערכה הסברתית נרחבת בארץ ובחו"ל מול המתקפה האנטי ישראלית של מנהיגות 'נשות הכותל', תחת הכותרת 'נשים למען הכותל'. הן גם עומדות מאחורי גיוס של אלפי נשים ונערות לתפילות ראש חודש ברחבת הכותל, שנועד

מתוכנית הלימודים בסמינר, היא התגדבה במשך חצי שנה בקיבוץ הדתי סעד, ושם חלה התפנית. "הבנתי שפה בארץ כולם שומרים על היהדות המסורתית, וזה הזרם המרכזי בעם ישראל. הבנתי שהיהדות בארה"ב היא שוליים, והחלטתי שאני רוצה להיות במרכז ולא בשוליים".

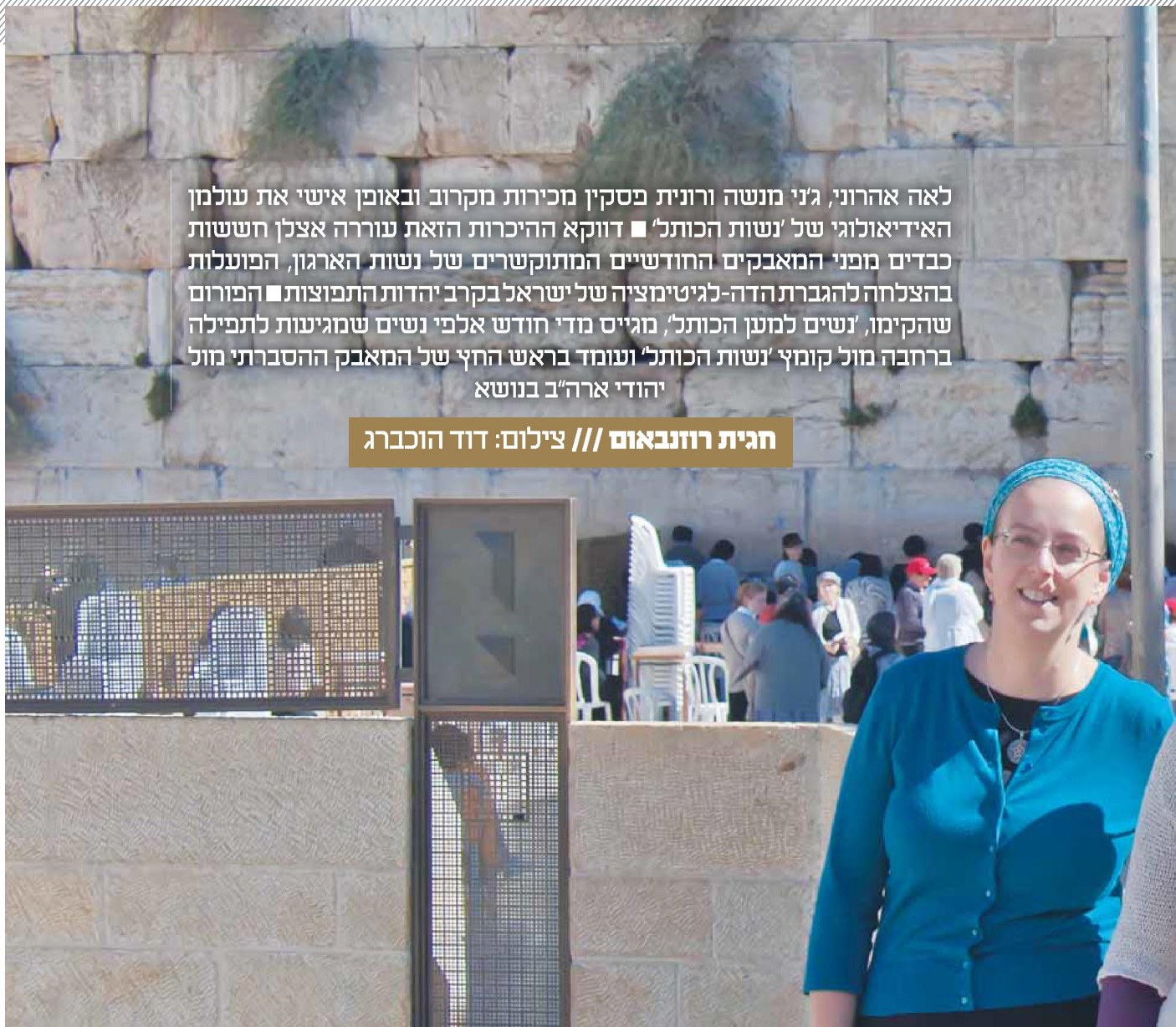
לאה אהרונ (37) גם היא אם לשישה. לפרנסתה היא עובדת כמאמנת עסקית, המטפחת בעיקר עסקים קטנים בבעלות נשית. היא נולדה ברוסיה, משם התגלגלה לארה"ב, ובשיראל התגוררה במעלה חבר, בבית אל וכיום היא שכנתה של מנשה בכוכב יעקב. בארה"ב למדה בבית ספר מעורב וליברלי שבו גם הבנות למדו גמרא בתחילת היום. היא השתייכה לקהילתו של הרב אבי וייס, דמות ידועה בארה"ב וממובילי הזרם הליברלי ביותר בתוך האורתודוקסיה המודרנית. בבית הכנסת שלו, בו התפללה, היו גם תפילות של נשים, הן הועלו מדי פעם לקריאה בתורה ועוד. בארץ היא למדה במדרשת לינדנבאום, שם המשיכה לספוג את הגישה הנשית-ליברלית ביחס ליהדות.

למרות העבר הלא שגרתי ביחס לאורח החיים שהן מאמצות כיום, ואולי דווקא בגלל, העמידו

אנחנו עוצרות לרגע את הראיין, ולאה וג'ני פוסעות לתוך עזרת הנשים של רחבת הכותל. תוך שניות הן נטמעות בטבעיות בקהל המתפללות. מעלעות בסידור ופותחות באמירת מזמורי תהלים. מי שרואה את השתיים הללו, עטויות מטפחות שמכסות את הראש בדקדוק ולבושות בגדים ארוכים, יתקשה להאמין שאת דרכן ביהדות הן החלו תחת כנפי הזרמים היותר ליברליים ביהדות האורתודוקסית וגם מחוצה לה.

ג'ני מנשה (47), אם לשישה ותושבת כוכב יעקב שבבנימין, עוסקת כיום בארגון אירועי בר ובת מצווה בישראל ליהודים מחו"ל ומדריכה בקרן למורשת הכותל מערבי. היא נולדה וגדלה בקנדה, והתחנכה בתנועת הנוער של הזרם הקונסרבטיבי בעירה. שאיפתה הייתה לקבל הסמכה לרבנות דרך הסמינר הקונסרבטיבי JTC. "הנחתי תפילין במשך שנתיים", היא מספרת, "אבל לקחתי את זה ברצינות. כל בוקר קמתי לתפילה במניין, כי גדלתי במקום שהיו בו מעט מאוד סממני יהדות, ורציתי עוד. הציעו לי לבוא לחזק את המניין של הגברים, וכך עשיתי". כחלק

לאה אהרונ, ג'ני מנשה ורונית פסקין מכירות מקרוב ובאופן אישי את עולמן האידיאולוגי של 'נשות הכותל' ■ דווקא ההיכרות הזאת עוררה אצלן חששות כבדים מפני המאבקים החודשיים המתקשרים של נשות הארגון, הפועלות בהצלחה להגברת הזה-לגיטימציה של ישראל בקרב יהדות התפוצות ■ הפורום שהקימו, 'נשים למען הכותל', מגייס מדי חודש אלפי נשים שמגיעות לתפילה ברחבה מול קומץ 'נשות הכותל' ועומד בראש החץ של המאבק ההסברתי מול יהודי ארה"ב בנושא

חגית רוזנבאום /// צילום: דוד הוכברג

מתריעה מנשה, "הן מנסות ליצור פה שני עמים". אהרונ: "הארגון שלהן ממומן על ידי הקרן החדשה לישראל, שמובילה פה את המאבק בהדרת נשים. יו"ר 'נשות הכותל', ענת הופמן, שותפה פעילה בקמפיין הזה. הן לוקחות עכבר והופכות אותו לפיל. עם כמה סיפורים קטנים ומקומיים, ועם הרבה כסף ויחסי ציבור, הן נוסעות לקהילות בארה"ב ומספרות על הדרת נשים בארץ. הן מדברות בדימויים של זכויות אדם ושחורים, וזה יוצר היסטריה בארה"ב ואהדה לנשות הכותל, שמציגות עצמן כלוחמות דת ולוחמות למען נשים. הן מנתקות בין ישראל ליהדות התפוצות."

מנשה: "בבוסטון, למשל, הומינו את כל הנשים בבית הכנסת הקונסרבטיבי, עשו תפילה ואו הופמן התחילה לומר שבארץ אין זכויות לנשים, שלא כדאי להן לעלות כי כאן הן סוג ב'. אל תיתנו כסף לישראל, היא אומרת, תנו לי ואני איאבק בשמכן. טליתות שלהן נמכרות שם בחמש מאות דולר. רואים שכל המניע שלהן הוא בכלל

בעצימות נמוכה בשיח הציבורי, הרי שהקהילות הגדולות והמספריות של יהדות ארה"ב, שמשתייכות ברובן לזרמים המזדהים עם האג'נדה של נשות הכותל, מעמידות את הנושא בראש סדר היום. לעובדה הזו, היא מסבירה, יש השפעה מכרעת גם על ישראל: כשהיהדות ארה"ב מתנגדת למהלכים בישראל, לא מדובר על עוד פולמוס מכלתים שבת. ההשלכות הן כלכליות ומשמעותיות: הם אומרים: או שתיתנו להן להתפלל בכותל, או שלא נשלח לפה קבוצות של 'תגלית', לא נעביר לכם תמיכות, לא נעשה למענכם לובינג בממשל. הם רואים בזכויות הדתיות דבר מרכזי בחוויה של היהדות, כפי שהיא נתפסת בארה"ב. אם זה לא קיים - ישראל מבחינתם זה כמו איראן. הם לא רוצים שום קשר עם הדבר הזה". אהרונ מציינת שגם נשות הכותל משתמשות בטרמינולוגיה הזו מול יהודי ארה"ב: "הן אומרות: ירושלים מתנהגת כמו טהרן".

ג'ני מנשה מספרת על קרוביה ומכירה בארה"ב, המשתייכים לזרם הרפורמי, ששואלים אותה דרך הפייסבוק: "האם זה נכון שכאשר נגיע לארץ ונתעטף בטלית בכותל, ייקחו אותנו לכלא?". "נוק שכן עושות לנו תפוצות הוא נורא,"

שיתפללו איך שהן רוצות, זכותו של כל אחד להתפלל כרצונו. אבל לקחת את זה למקום אנטי ישראלי וללכלך על ישראל? זה קו אדום". אבל זו הייתה רק ההתחלה. בהמשך הגיעו לאהרונ סיפורים משלוחי חב"ד במקומות נידחים בעולם שבקושי קיים בהם זיק של יהדות. "היהודים שנמצאים שם אמרו לשלוחים: אנחנו לא רוצים שום דבר איתכם", והנימוק היה לא פחות מאשר "אתם פוגעים בזכויות נשים בירושלים". קרובי משפחתה של אהרונ בארה"ב התרעמו בשיחות איתם: "מה זה שאתם לא נותנים לנשים להתפלל בכותל?".

בתפילות הימים הנוראים האחרונים, מספרת אהרונ, שקשריה בארה"ב מבוססים היטב, עמד נושא מאבק של נשות הכותל במרכז דרשותיהם של הרבנים בבתי הכנסת בקהילות היהודיות השונות. "הימים הנוראים הם ימים מרכזיים שבהם מתכנסים יהודי הקהילות בבית הכנסת, והדרשות או הן רבות השפעה. השנה זה היה הנושא, בה"א הידיעה: איך ישראל פוגעת בזכויות נשים בכותל. זה היה הדבר היחיד שדיברו עליו. גם נתניהו, בביקורו בקהילות היהודיות, התייחס לנושא הזה". אהרונ מסבירה, שבעוד בישראל הנושא נמצא

השלישית בחבורה הנשית, רונית פסקין, שנשואת גם באוריינטציה היותר חרדית מבין השלוש. פסקין (26), אם לשלושה ובלוגרית בנושאי ניהול כלכלי של משק הבית, עלתה מארה"ב ומתגוררת אף היא בכוכב יעקב. חברותיה מייצגות את עמדתה, מאחר שנבצר ממנה להשתתף בריאיון. "רונית טענה שלמעשה רוב הנשים שמתפללות בכותל הן שומרות תורה ומצוות, או מסורתיות שמכבדות את הדת. לא ייתכן שקומץ נשים יפריע לרוב המוחלט של הנשים שמתפללות שם. תנועה שמתיימרת ללחום למען זכויות הנשים, ראי שתכבד את התחושות של רוב הנשים שמתפללות ברחבה". מנשה מוסיפה ומספרת שהיא כבר ראתה נשים רבות שעלו לשכט רב הכותל להתלונן על ההפרעות של נשות הכותל לתפילתן, אולם בפועל לא נעשה דבר. "אמרת לעצמי: צריך לעשות משהו".

לאה אהרונ התעוררה לפעול בנושא בחודש אייר האחרון, היה זה בעקבות ריאיון שצפתה בו באקראי ברשת ה-BBC. "ראיתי את אחת מנשות הכותל מתראיינת שם ואומרת שישאל מדימה אותן זכויות דתיות, זכויות של נשים. היא דימתה אותן לקורבנות אונס. אמרתי לעצמי: לא מעניין אותי,

← לא רוחניות או קדושה.
אם הנזק הבינלאומי הוא כה
משמעותי, מדוע בישראל לא פועלים
לייסון הקבוצה הזו?

מנושה: "התחושה הישראלית היא שאם נתעלם
מזה, הן ילכו. אני מסבירה לגורמים השונים את
הנזק שנגרם לנו מזה בקרב יהודי התפוצות, אבל
פה מעדיפים לשמור על סטטוס קוו, לא לעשות
כלום. אבל האמת היא שאם מתעלמים מזה, הן
לא הולכות. הן חותרות למגע. ככל שהן ייצרו
יותר עימותים - זה עוזר להן לגייס לעצמן יחסי
ציבור וכסף".

נשות הכותל - פרו-פלשתיניות

אנחנו צועדות לכיוון קשת רובינסון, אל המתחם
שהציג שר הדתות נפתלי בנט לפני בחודשים,
כפתרון מציעה המדינה לדרישותיהן של נשות
הכותל. המקום שומם בשעת בוקר זו, אך נראה
שהוא אינו שוקק חיים גם בשאר הימים, מסבירות
אחרוני ומנושה. השתיים צועדות במדרגות, דיבורן
שוטף ומחיר ומלווה במבטא אמריקאי בולט. בידן
מזכירות של האומות השונות המשתתפות בידע
כמעט בלתי מוגבל על פעילותה של הקבוצה
במקום, על טיעוניהן, דרישותיהן והשגותיהן, ויש
להן גם תשובות משלהן לכל אחד מאלו.

באזור קשת רובינסון, השוכן כמה עשרות
מטרים מרחבת הכותל ומופרד ממנה באמצעות
שער המוגרבים והפרשי הגובה של הקרקע,
נבנתה ב-2003 בימת תפילה מגודרת סמוכה
לקיר, שהוא למעשה המטען ישיר של הכותל
המערבי. הבימה נבנתה בעקבות פסיקת בג"ץ
בעניינין של נשות הכותל, בהשקעה של שמונה
מיליון שקלים, והיא נועדה לשמש מקום תפילה
לאותן קבוצות המבקשות להפליג בכותל אך
לא בדרך המסורתית. עד לפני מספר שנים קיימו
נשות הכותל תפילות במקום מעת לעת, אך עיקר
השימוש היה ליהודים מחו"ל שביקשו לקיים
בר או בת מצווה לילדיהם סמוך לכותל על ידי
מנהגיהם הדתיים. הבימה מכילה כ-30 מתפללים,
ומתחתיה משתרעת רחבה שגם בה ניתן לקיים
תפילות. "הגיעו לכאן בערך שלושה גלים של
יהודים מחו"ל מדי שנה, והמקום הספיק להם
לתפילות", מסבירה מנושה, "מדובר ברפורמים
וקונסרבטיבים. רק לנשות הכותל זה לא הספיק".
לפני כשלוש שנים הציגו נשות הכותל את
דרישותיהן החדשות, בטענה שהבימה שהוקמה
להן אינה מספקת. הן דרשו שמקום התפילה
שיוקצה להן יהיה פתוח 24 שעות ביממה, שתהיה
בו נגישות לנשים ובמה גדולה יותר, שתכלול כחמש
מאות מתפללים, כולל ספרי תורה והציוד הנדרש.
השר בנט כאמור נענה לדרישות, וכיום בשטח
הסמוך לבימה הישנה מוצבת בימה גדולה ועליה
מקומות לקריאה בתורה, וכן הותקנה מעלית
לנשים והמקום נגיש לכל המבקש להתפלל בו בכל
זמן. אבל גם לאחר שהדרישות הללו התמלאו
נשות הכותל לא באו על סיפוקן. כעת הן מבקשות
להשוות את מעמדן כחברות התפילה שתוקצה להן
למעמדה של רחבת הכותל הקיימת. המשמעות
היא למקם את נקודת הבידוק בכניסה לכותל
לפני הכניסה למתחם המיועד כך שלמעשה רחבת
הכותל תתחיל מהמתחם, תמשיך לעזרת הנשים
ולאחר מכן לעזרת הגברים. כמו כן דורשות נשות
הכותל להגביר את העזרה שלהן לאותו מכלול
קרקע של רחבת הכותל, על מנת להשוות את
מעמדם של הרחבות. כל זאת בתקצוב זהה לזה של
הקרן למורשת הכותל המערבי. לאחר כל אלה,
ידרוש להוסיף גם שברחבה החדשה תהיה פליטה
בלעדית לתנועות הרפורמית והקונסרבטיבית בכל
הנוגע לכללי התנהגות ותפילה במקום.

**לאה אהרונ: ראיתי את
אחת מ'נשות הכותל'
מתראיינת לרשת בי.בי.סי
ואומרת שישראל מדכאת
זכויות דתיות, זכויות של
נשים. היא דימתה אותן
לקורבנות אונס. אמרתי
לעצמי: לא מעניין אותי,
שיתפללו איך שהן רוצות,
זכותו של כל אחד
להתפלל כרצונו. אבל
לקחת את זה למקום
אנטי ישראלי וללכלך על
ישראל? זה קו אדום**

**ג'ני מנושה: בבוסטון,
למשל, הזמינו את כל
הנשים בבית הכנסת
הקונסרבטיבי, ואז הופמן
התחילה לומר שבארץ אין
זכויות לנשים, שלא כדאי
להן לעלות כי כאן הן סוג
ב'. אל תיתנו כסף לישראל,
היא אומרת, תנו לי ואני
איאבק בשמכן. טליתות
שלהן נמכרות שם בחמש
מאות דולר. רואים שכל
המוניע שלהן הוא בכלל
לא רוחניות או קדושה**

אהרונ ומנושה מבקשות לשבר את האוהן,
ומסבירות כי בחסות התנועה הרפורמית נערכים
בארצ"ב טקסי נישואי תערובת רבים, מה שמגביר
שם את תופעת ההתבוללות החמורה ממילא.
השלב הבא מבחינת הרפורמים, טוענות הנשים,
יהיה לערוך חופות כאלה גם ברחבת הכותל.

הן רוצות שהרחבה שלהן תוכה לאותו מעמד
של הכותל, מסבירה אהרונ, "הן גם רוצות
שטקסים רשמיים של מדינת ישראל, כמו טקסי יום
הזיכרון והשבועות של צה"ל וביקורים של נשיאי
מדינות וכדומה, יתקיימו גם ברחבה שלהן. הן
פועלות בשיטת הסלאמי, מבקשות ליצור כרוסום
מתמשך במעמדו של הכותל, ובמקביל ליצור הכרה
ממלכתית בורם הרפורמי ככותל בפרט ובמדינת
ישראל בכלל. כפי שניסחה זאת יו"ר אהרונ, ענת
הופמן: 'החזון שלי הוא שבעוד חמישים שנה לא
יזכרו שהייתה מחיצה בין גברים לנשים בכותל'.
הן מבקשות להפוך את המקום לאתר לאומי ללא
סממנים דתיים. ואם לא נעשה משהו", מזהירה
אהרונ, "זה מה שיקרה. בזמן שאנחנו יושנים - היא
תגיע לזה. מדובר באישה רבת כישרונות ובעלת
יכולות פוליטיות מפותחות".

הופמן, מסתבר, היא אכן אישה רבת קשרים,
השפעה וכישרונות, ולא פחות מכן - אגידות
מוצקות. מלבד יכולות השכנוע וההסברה שלה
בארצ"ב אודות הפגיעה בזכויות נשים בישראל,
שמה של הופמן נקשר גם בכמה עמותות שמאל
פלשתיניות, העוסקות בהעצמת זכויות
הפלשתינים בירושלים. היא גם כיהנה כחברה
מועצת עיריית ירושלים מטעם מרצ.

בתיאור קאלוש, סגנית יו"ר 'נשות הכותל',
משמשת כיצודת לפיתוח משאבים עבור עמותת
'סיכוי' החתומה על הצהרת חיפה, המשמחת
התנגדות אלימה לכיבוש וקוראת להפיכת ישראל
למדינת כל אזרחיה. קאלוש גם עבדה בשנת
2004 כרבות בשכר בעמדות עיר עמים. העמותה
מקדמת פעילויות שונות לקידום העברת שטחים
ממזרח ירושלים לשליטה פלשתינית.

לולי זקס, מנכ"לית 'נשות הכותל', הייתה חברה
בהנהלת 'עיר עמים' בשנת 2010. גם ענת הופמן
פעלה עם 'עיר עמים', כאשר הנחתה אירוע של
העמותה.

אהרונ סבורה שהרקע הפוליטי של מנהיגות
'נשות הכותל' צריך להחמיר את יחסה של
הממשלה אליהן: "לא יעלה על הדעת שהממשלה
תנהל משא ומתן עם נשות הכותל, ארגון שנשיותו
פועלת במסגרת עמותות אחרות להעברת
השליטה הפלשתינית על ירושלים".

הסכמה רבנית מקיר לקיר

בעוד המשא ומתן בין נשות הכותל לממשלה
אודות מתווה פשרה שהיה מקובל על שני
הצדדים נמשך, החליטו כאמור שלוש הנשים
מכוכב יעקב לצאת לפעילות בשטח, שתיהן ממנה
נשי-אורתודוקסיות הולם להפרעותיהן הקולניות
של נשות הכותל. "החלטנו שמול חושך גדול צריך
להביא אור. הקב"א אומר לנו שפישלנו פה במשהו
וצריך לתקן", אומרת אהרונ. "אם הן יהיו מאה -
אנחנו נהיה אחת", מוסיפה מנושה.

ההחלטה הייתה להביא לרחבת הכותל אלפי
נשים דתיות, חרדיות ומסורתיות לתפילות
ראש חודש, הימים שבהם מגיעות נשות הכותל
לתפילה. "עד היום אף אחד לא שאל את הנשים
ברחבת הכותל מה הן חושבות, או רצונו להישאר
שיש לנו אמירה". שלוש הנשים החלו לארגן
מערך קשרים ופעילים בקהילות רבות ברחבי
הארץ, ומסגרות הזרמים הדתיים. הן פנו לרבנים,
לראשי מוסדות דת, לבתי כנסת, לקבוצות של
נשים ועוד, ומינו אנשי קשר שיארגנו את הנשים
להגיע לתפילה בכותל. כיום ישנן כעשרים נשים

בגרעין הפעילות, ועוד עסקנים ומסייעים מן
הצד. "בסיקור התקשורת זה הוצג כאילו הגיעו
אלפי בנות סמינרים, אבל זה בהחלט לא רק
חרדיות. יש נשים רבות מזרמים אחרים שמגיעות
לתפילה הזו", הנשים נפגשו עם גדולי הרבנים של
המגזר החרדי, בהם הרב שטיינמן, הרב קנייבסקי
והאדמו"רים מגור ומבבלי, וקיבלו את הסכמתם
לפעילות ולגיוס נשים. מנגד, קיבלו הנשים גם
את תמיכתם של רבני הציונות הדתית, בהם הרב
ליאור, הרב אליהו, הרב מלמד ורבר דרוקמן.

מזה כשמונה חודשים נענות אלפי נשים לקריאה,
ומתייצבות לתפילה ברחבת הכותל במטרה לתת
תשובת נגד כמותית למערכה של נשות הכותל.
אבל מסתבר שההשפעה גולשת גם לעזרת
הגברים. לא מדובר רק על יותר גברים שמגיעים
לתפילה כחלק מהמאבק, אלא גם על הורדת
מפלס האלימות שהיה קיים בין חלק מהגברים
אל מול תפילתן של נשות הכותל. אהרונ, מנושה
ופוסקין קיימו פעילות הסברה אינטנסיבית במגזר
החרדי, והתראינו לכלי התקשורת הממורגים
השונים במטרה להסביר כי תקיפה אלימה של
נשות הכותל רק גורמת נזק למאבק. "מעבר לכך
שלא נכון לנהוג באלימות, במקרה הזה זה גם לא
מועיל", הן מסבירות, "הקבוצה הזו היא אלוות
הספנים, וכל אלימות רק עוזרת להן. הן מסובכות
את זה לטובתן, הן לקחו תמונה אחת משישן
שורק מולן במשורקות, ותוך זמן קצר גייסו
בזכותה תמיכה בשווי של אלפי דולרים. מעבר
לכך, אם אנחנו מכבדים את קדושתו של הכותל,
לא ראוי לנהוג במקום באלימות". הן מעידות כי
אכן בחודשים האחרונים, כמעט לא היו היתקלויות
בין הגברים לנשות הכותל, על אף מעשי התנגדות
מזדן.

מישור אחר של הפעילות הוא בתחום
ההסברה בישראל ובחו"ל. שלוש הנשים, כאמור,
מתמצאות היטב במתרחש בקהילות ארצ"ב.
באמצעות הרשתות החברתיות, וגם ראינות
לעיתונים גדולים בארצ"ב ולכלי תקשורת נוספים
בישראל ובעולם, הן מייצגות את העמדה הנגדית-
אורתודוקסית, ומפריכות את האשמותיהן של
נשות הכותל. הן גם נפגשות עם ראשי הקהילות
היהודיות השונות בחו"ל, ומסבירות להם את
המציאות בכותל שלא כפי שמציגות באוזניהם
נשות הכותל. בישראל מקיימות מלוש מפגשים
עם פוליטיקאים ומקבלי החלטות, על מנת
להסביר להם את האגידות והפעילות של הקבוצה,
שהישראל הממוצעת אינו תמיד מודע להן.

המנועה הגדול הוא מבחינתן הוא כינוס
נשים גדול בכותל בתפילת ראש חודש כסלו.
סמוך לתאריך זה יקיימו נשות הכותל כנס
תמיכה בינלאומי בארגון, לרגל מלאת 25 שנה
לפעילותן. לכינוס ירושלים יגיעו קבוצות גדולות
של רפורמים וקונסרבטיבים מארצ"ב, וקרוב
לאלפים נשים. "אנחנו רוצות לקרוא לציבור
להתערור, ולהגיע בראש חודש כסלו לרחבת
הכותל", הן מבקשות. קבוצות שמבקשות סיוע
בהעמדת הסעה לירושלים מקבלות אותן מקבוצת
הנשים, שנתמכת בין השאר בקרן מיסודו של הרב
פסח לורנר, ממכירי "ישראל הצעיר" בארצ"ב.

כתוב ששכינה לא היה מכותל מעריב", מצטטת
אהרונ, "השכינה היא כנסת ישראל, כל עם ישראל
הוא יחידה רוחנית אחת. כשעסקנו בנושא הזה
ראינו באמת כמה כוח מאחד יש לכותל. כל מי
שדברנו אותו, לא משנה מאיזה זרם, אמר: אנחנו
איתכן, זה לא סיפור של חרדים. הכותל הוא של
כולנו. יש בכל המאבק הזה משהו מאוד סימבולי,
כי הכותל מאחד את כולם. זה מה שמסמל את
היחידות בענין כל יהודי. זה הדבר האחרון שמואחד
את כולנו בלי קשר להתייחסות פוליטית. לפרור
את האחידות הזאת במקום הזה, זו הפגיעה הכי
גדולה". ■